

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 or. de linia; repetiri se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 30 or. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 14 iunie n. 1873.

Pe tiera o astépta dile triste. Spentiale, ce se nutriau pentru o recoltina, s'au nimicitu, si cris'a finantiale genérale nu numai de curendu, ni aduse mari orderi, ci ni amenintia si cu mai mari!

Astefeliu 'si-inoepe astadi primulu Pesta „Pesti Napló“, organulu marianului domnitoriu, si noi n'avemu d'acumu de câtu:

Pedépa lui Ddieu se apropia, ea unge — dorere — nu numai pre aur, ci si pre suferitiorii politice si administratiunei rele, nemorale, ne-intépte.

Noi n'avemu nici cea mai mica înclina, deca in Austro-Ungaria de siesc, ani mai alesu, se urmá o politica inlépta si de omenia, calamitatile natu-rale ne aflau pregatiti si nu ne ruinau calminte, nu ni sguduia existintia!

Pecatele sunt ale domniloru, suferentiale — ale popóraloru.

„Delirant Reges, plectuntur Achai!“
Marii facu nebuniele, poporulu suferu pentru ele.

Publiculu nostru scie cá noi am vedisu acésta stare, am predisu calamitatile, precare deci — nu agitatiuniile nóstre, — netrebnicia domniloru au causat'o!

Diet'a magiariloru in Cas'a reprezentativa, mercuri si ieri, vineri, din savota proiectele de lege pentru profesionalizarea granitiei militare; votá tóte le-a propusiu guvernulu, neprietenic, nici macar unu emendamentu de Militeciu, desi emendamentele acéstea erau cu temeiu si spre folosulu poporatiunii aceluor parti.

Intr'aceea joi in Panciova se tienu adunare de poporu, de asemenea tienu adunatia reprezentantia municipale, si intr'unu telegramu cerura toama ca deputatii nationali in Dieta priu optiunea dlui Cosma: a nu se decide asupra granitiei fora reprezentantii ei; pentru casulu deca totusi s'ar decide, continuandu protestu la MSA, cu rogarea sa sancioniu legea!

Va se dica serbii sunt ómeni resoluti, cari nu se sparia de sdrincanitul aceluor cu pintinii. Noroculu acestoru omni e cá — romanii nu sunt de spiritu si resolutiunea serbiloru, cáci — multa stepanirea lor ar fi incetatu dispune de sórtea altor'a, spre neferirea publica.

Nemtii prin „Tem. Zeitung“ si prin „Ang. Lloyd“ se mira cá guvernulu si magiara se invoira a crea din parcuratu romane ale granitiei unu cotatu romanu, alu Severinului, precandu nemtii si pre serbi ii impartira pre comitatele Baciu, Temesiu si Tonatalu; — de asemenea apostrofa aceluor imprejurare si dlu Militeciu in districulu seu de mercuri; dar noi — nu mirámu. Noi scimu cum s'a cascioru parol'a MSAle prin Scudier, si aceluor prin influintiele din Caransebesiu; scimu si aceea cá, domni magiari in vivoita a primii numai — avendu înainte ochiloru rusinósele pentru noi exemple din Naseudu, Chioru, si chiar Brasu, etc. etc. — in firm'a credintia, vor tramite acolo pre unu Bohatielu, unu, nemtiu seu magiaru totu atát'a, — taber'a de mameluci va fi gal'a! — intr'unu comitatu cu maiortate deca nu poteau contá, fiindu cá — pe essemplulu Chioarei, Naseudului, paratiului si chiar Carasiului ei n'au

de câtu se puna in fruntea comitatulu romanu pe vr'unu pecatosu de Bohatielu, romanu seu nemtiu seu magiaru, si — mamelucismulu este asecuratu! —

Vremu se dicemu: se nu créda cineva cá, domni magiari au votatu comitatulu Severinului de dragulu Romaniloru! Batutu-l'a Ddieu dragu de elu, alu magiarulu catra romanu! —

Din strainatate numai Spania, seu Republic'a in Spania, este, carea destépta mari ingrigiri in cei buni si mari sperantie in cei rei!

Ministeriu s'a numitu prin insasi Camer'a, totu sub presidiulu lui Pyy Margal, pre diumetate din republicanii dreptei, si pre diumetate din stang'a, cu programa d'a molcomi si pacificá tiera! Lucru usioru disu, dar — cum se vede, greu de implinitu; cáci dupa tóte scri-rile, in óstera republicanu lipsesce disciplin'a, si coruptiunea Doncarlistiloru pe-trunde pretotindeni! —

Gaseele Junonei au salvatu Roma; — de ce óre Romanii se nu salve Romania si Romanismulu amenintiatu? *)

Berolinu, in maiu 1873.

Toti tacemu; toti stámu cu manele incrucite si cu óchii incrementi, si nimeni nu se prepara seriosu a se opune inamiculu d'ni intru, carele tinde a introduce pe celu din afora — in Capitulu Romanismulu, in singurulu coltiu de páimentu ce ni-a mái fimasu liberu, in singurulu locu, unde am mai poté cultivá si salvá Romanismulu si realisá visurile nóstre de o Daco-Rómánia, — in Romania Libera — voiu a dice. Dar — care va fi acelu inamicu? De unde tu, profane, poti a-lu cunosce? Cine ti l'a descoperitu tie? — potu se fia intrebá-rile ce mi s'ar adresá; ér eu li-asi poté raspunde cu dóue singure proverbe Romanesci, cari cuprindu o filosofia intréga: „Romanulu ce s'a arsu cu laptele caldu, sufla si in smentan'a rece;“ si — „Patitulu e priceputu!“ Aste proverbe in-sa, de si sunt destulu de tari spre a astupá gur'a si a celoru ce ar intrebá din nesciintia, si a celoru ce ar intrebá din ura, cáci dámu alarma Romaniloru, — noi totusi ne facemu inca o sacra detoria, de a lámuri lucrulu mai multu, mai de aprópe a raspunde la fia-ce intrebare ni s'ar poté adresá.

Nicairi nu se poté aflá sórtea unei tiera, ca in strainatate; — si acésta este pré aplicabilu: 1. Cáci omulu cu câtu e mai departe de ori-ce influintia, cu atát'a poté apretia mai bine, ne fiindu impresionatu in cauza — de impregiurári nemediate; 2. Cáci omulu cu câtu e mai departe de patria sa, cu atátu scia a-si stimá mai multu pámentulu acelu strá-

*) Acestu articlu, ce ni stá pe mésa de 4 septemari, desu de a dreptulu privescu pe ROMANIA, totusi in fondu reducendu-se si a supra celoralalti romani, si intre argumentele sale avendu unele pre cari ehiar interesulu causei nóstre ni impunea a le retace, pregatámu a-lu publicá: astadi, dupa tonulu folioru din Viena in pivvint'a combinatiuniloru ce se pretinde cá s'ar fi facutu între Imperafulu ALESSANDRU alu II-lea de Russia si FRANCISCU JOSIFU alu Austriei, si dupa cele ce resulu prin unele foi de Bucuresci, despre cáncigarea neependintiei Romaniei ca Regatu liberu, — astadi ne sentimu indetorati a-lu publicá; ce in-sa facemu rezervandu pentru alta ocaziune acelu parte a elucubratiuniloru si argumintelor, carea pentru astadi ni se impare neoportuna, ba de adreptulu compromitetoria causei. R e d.

bunescu, si prin consecintia spiritulu lui si ochiulu animei sale devinu mai lucidi; si 3. in centrulu strainismulu si mai alesu in sinulu Teutoniloru si a Cimbriloru, (ce ne urescu de mórte pe noi, descendintii Domniloru Lumei!) — ni se pregatescu Catenele, cari vor a ne ucide. Aste dise, se intrámu in materia ce am intreprinsu a tratá.

Cine óre dintre toti Romanii (fia ei chiar Romani venduti strainulu, bastardi fii ai Daciei-Traiane si — numai dóra cu numele de Romanu, — (Romanulu adeveratu ne potendu fi nici tradatori, nici Juda, nici caláu,) cine — dicu — dintre toti Romanii, dupa caderea Franciei n'a simtitu unu ce in anima, o strensura fisica in anim'a fisica, si o presem-tire in sufletu, asemenea celei ce se aréta marinarulu candu furtun'a are se vie, — o presentire de nefericire, ca aceea-ce cuprinde pe soldatulu ce sortea ilu destina a mori, — Cine óre? — En lasu se spuna! Eu in-sa iau ceriulu de marture, cá inca din inceputulu resbeiu-lu sororei nóstre mai mari cu Teutonii, am amintitu si presimtitu nefericirile ce ne acoperu. *) Dupa 67, candu Tempitii ne detera pe man'a connatiuniloru lui Rosza Sándor, totu mai sperámu, cáci Francia pareá tare; si credeamu cá in fine totu nu ne va lasá; dar adi tóta sperantia cata a o concentrá numai in Ddieulu parintiloru nostri si in noi, si cata a vedé cá, nu avemu a ne luptá numai cu inamiculu esternu, ci si cu cei interni, cari sunt: jafulu in-trodusu pretotindeniá, coruptiunea spir-itelor si a caracterelor, reu'a credintia, lips'a de patriotismu si scepticismulu, ce ne bantue chiar in capitalulu Romanismulu. Pe langa acésta acea clasa de „parasiti“ ce nu sunt nobilii nostri, — Nobletia Romana erá cea care peria cu spad'a in mana la Sabinu, la Braeiu, in Polonia, in Turcia, si din care — vai! adi nu a mai remasu nici unulu!) apoi Bulgarii, Grecii, Armenii si Ddieu mai scie ce, ér in capulu loru vinu jidani, cari sunt precursorii germanismulu, precum Galitia si Bucovina o póte marturi, — acestia sunt inamicii interni; pre cari mai antaiu se i sdrobimu si apoi, vom fi securi cá cei externi n'au ce catá la noi, cáci nu vor avé punctu de radimu! Acestea dise, voiu continuá: dupa 1870—71 sosi intrevederea Austro-Prusa la báile din Gastein; ce avea de tinta, pre cum spunu cei cu musca pe caciuca, a impedeá internatiunala si comunismulu; dar' nu trecu multu, si venira cei trei crai de la Resaritu in capital'a Burcusiu-lui, in Berolinu, si — cata a ne convinge cá, nu de flori de meru au venitu ei in Berolinu, cáci povestea dice cá: „Bucuri'a poterniciloru pe spatele nemerniciloru!“ si totu o veduta perdú Polonia! apoi noi fórté departe suntemu de a fi poternici! Ce esá déra din acea faimósa veduta? Nimica; cáci dlu Bismark potú a se convinge, cá inca nu e timpulu d'a-si pune proiectulu in lucrare, adeca de a dá mana cu Nasiulu ficei principe-lui italianu de corona si cu Franciscu Josifu, spre a bate pe Russia, Francia si Anglo-Turcia cu Romani cu Serbi la o alta; si — sciti de ce? fiindu-cá unitatea Germaniei e inca departe de a se fi consolidatu, cáci Sassonia, Bavaria si

*) Amiculu nostru S a v o i u, totu dupa impresiunile si esperiintiele aduse din Berolinu, Cetitorii nostri si vor mai aduce a minte, — a pronuniatu pozitivitate in „Albina“ asemenea presentiu! R e d.

Württembergu nu vor a deveni Prusiane. — — — *)

— — — Dar si mai ciudate sunt cele ce se sioptescu mai departe. Fiindu cá n'a mersu asia, apoi trebe se mérga alt-mintrelea; se se incépa actiunea in alta parte a Orientulu, chiar la Dunarea de diosu! Planulu e: a inceleá adi pe Austro-Ungaria. O se-i vina pe capu cu cáteii cu purcei nu numai Betranulu Wilhelm alu Borusiloru, déru inca precedendu-lu Alesandru alu Rusiei. Si sciti, cum se dice pre aici? Se dice cá — Romania va fi caus'a deschiderei cestiuinei Orientulu; de aceea diurnalulu Guvernem-ntalu alu dlui Marsillac dice cá, Venirea Sultanulu e unu semn de disparintia a cestui scandalu ce se numesce Turcia in Europa!

Principele Carolu merge la espositiune in Viena pe contulu tierii cáreia i se cere unu millionu, mácar cá e ajunsu la sapa de lemnu! *)

Asia déra noi ne facemu detori'a, dámu alarma si strigámu: *)

„Romani, fiti uniti cu Turcia! cáci Mircea Betranulu, Vladu si Stefanu celu Mare, au vedutu cá, pe câtu timpu Turcia e in Europa, Romania va custá. Nu amblati dupe potcove de cai morti, cáci: Serbia si Grecia, deca au interesu de a perit Turcia, o facu pentru cá sunt la largulu loru; Serbia e in centrulu Slaviloru, protegiata de Russia, Grecia spera a luá Constantinopolea si e protegiata de Russia ca o unéltia a ei; déru noi, noi suntemu sub piciorulu colosulu Nordulu — de o parte, si inconjurati de Austro-Hungaria si de Teutonii, ce nu ne vor nici unu bine. Fiti prudenti si uniti; nu e timpulu d'a ne compromite neependintia ce o avemu. Nu vedeti totulu in bine, ce ne spune strainulu, ér ce ne spune Romanulu sinceru, in reu; noi adi cata a ne armá si a economisá, si candu-va fi timpulu, timpulu — nostru, vor fi Romani cari ne vor conduce, ér nu straini; pana atunci rebdare si credintia in dreptulu si viitorulu Romanismulu! S — —

Diet'a Ungariei

Siedintia casei reprezentative din 11 iunie 1873, s'a deschisu la 10 óre n. de m. sub presiedintia ordenaria.

Dupa cele formali, Ghiczy K. interpelé-dia pre ministrulu pentru militie, in privint'a distribuirei egale a contingentelor de recruti.

Horn E. interpelé-dia pre min. de internu si de comerciu intru interesulu unei legi regulátorie pentru reuniunile industriari.

Csernátony interpelé-dia pre min. de finantia despre aceea, cá — cum se póte, de o deputatiune a instituteloru finantari din Segedinn, cautandu si ne-aflandu ajutoriu in Pesta, a alergatu la Viena? si — mai departe o deputatiune a camerei comerciale (din Zagrabia, s'a adresatu pentru ajutoriu, d'a dreptulu la Viena unde a si fostu primita si ascultata de ministrulu finantieloru de dincolo, ceea-ce nu póte fi cu cale?!

Tisza László interpelé-dia pe guvernulu in privint'a desdaunarei secuiloru din fundulu loru de remonte.

Oláh Gyula interpelé-dia pe min. de instructiune pentru unu proiectu de lege spre organizarea definitiva a Universitatiloru.

*) Acl am stersu mai bine de o pagina désa! Dlu autoru nu ni va luá in nume de reu; va veni timpulu candu vom dice si mai multu. — Red.

*) Acl inca sterserámu multu! Cerema a fi scasati. R e d.

*) Si „Romanulu“ din Bucuresci tocmai desbata acésta eventualitate si striga asemenea! R e d.

Simonyi Ernő intrăba: candu dorése caș'a a deliberă asupra propunerii sale in privint'a unei Bance nationale? — Se decide pe sambata. —

Se trece la ordinea dilei, unde sunt proiectele de lege despre provincializarea conșniului militare.

Szilágyi D. ca referinte, propune primirea in generalitate, adeca luarea in consideratiune.

Parteniu Cosma este primul oratore in contra. DȘa, accentuandu importantia actului, reprobă usuratatea si superficialitatea cu care guvernulu a elaboratu aceste proiecte de lege, ce cuprindu oestiuani epochali. In locu de a compune o lege ossnata, simpla si usioru de pnceputu, vine a coplesi graniti'a cu unu legionu de ordinatiuni, cari la rondulu loru — séu sustienu, séu modifica pre cele de pana adi, astfelu in câtu nu va fi omu, care sè pòta scî, *ce este lege in acela pârți?* Repròba mai de parte propusa impartire a teritoriului si poporului granitiei in 5 pârți, si acéș'a fora a fi produsu măcar o mapa spre orientare. In fine adauge, precum nici este dreptu, nici constitutiunalu, ca Diet'a sè decida acéș'a cauza in absintia deputatiloru din granitia, fiindu mai vertosu cã aceia dupa art. V. 1848 ar trebui sè fie aci in adunare, si dupa ce §. 55 alu acelei legi prescrie respicatu, cã organizarea granitiei nu se pòte cteptu fora a fi ohamati si alesi deputatii granitiei; — deci dlu *Cosma* propune: *Sè se indruma ministerulu in vertutea articolulu V: 1848, §. 55, a efectulu numai de câtu alegorile in granitia, pentru ca reprezentantii granitiei in sesiunea viitoria sè-si pòta ocupá locurile; èr pana atunci pertractarea proiectelor de facia sè se suspenda.*

Irányi D. spriginesce propunerea lui *Cosma*, cu atâtu mai vertosu, cãci nici nu se pòte invoi ca sè se inarticuleșie patente imperatesci, ci cere sè se formuleșie legi.

Dr. Milețiciu, vorbesce mai pe largu si areta nedreptatea si confusiunea proiectelor de pe tapetu, spriginindu propunerea lui *Cosma*.

Acum se soala capulu opoșitiunei din centru, iesitul calvinistu *Tisza Kalman*, si intrunu, discursu lungu, plinu de sofisme si de enunțatiuni cutesatòrie, combate pre ante vorbitori, afirmandu mai vertosu cã — s'au faoutu abnormități — acolo, unde s'au inceputu desfiintarea granitiei prin patente, in locu de legi; dar acum, in stadiulu in care se afla lucrulu, nu pòte fi mai bine, de câtu a trece iute peste lucru, pentru ca graniti'a sè devina — *partasia de constitutiune, egalu îndreptatita*, (1) cu unu ouventu, in deplina potere a tierii unguresci!! — „Sè ne grabimu a votá aceste proiecte fora greutãti si fora perdere de timpu, pentru ca poporatiunea granitiei, — favorurile ce se cuprindu in lege se créda ca Diet'a unguresca i le-a acordatu in unanimitate! (Auditi pe ciarlatanu!!)

Min. presiedinte *Szilágyi* raspunde si elu atacatoriloru, totu oasi *Tisza*, spunendu cã — de ocamdata se luca despre trei scopuri: 1. a

recunòace prin lege statulu de astadi, statulu facticu din granitia; 2. a garantá poporatiunei favorurile ce i s'au acordatu; 3. a impart teritoriulu granitiei. Celelalte afaceri remanu dispusetiunei ulterioare a Dietei. —

Facendu-se votare, se scòla drept'a intréga, de asemenea stang'a centrale intréga — afora de *Cosma*, *Bonciu* si *Muresianu* — pentru primirea proiectelor de basa a desbaterii speciale, si asia se trece la desbateria speciale.

Se primescu fora schimbare §§. 1—11. *Dr. Milețiciu* cu *Maximovicu* au facutu unele emendamente, dar fora a fi spriginiti.

La §. 3. *Milețiciu* a cerutu formarea unu comitatu in Panciova si aci provocandu-se la comitatulu Severinului, care crede cã este formatu dupa dreptate, in favòrea romanilor, dice cã motivulu ne'nevintiari si unu comitatu in Panciova pentru serbi, nu pòte fi altulu, de câtu ur'a catra serbi.

Aci domni magiari se turburara casi agitati la inima, si min. presiedinte *Szilágyi* se sculá si respinsa insinuatiunea — firesce cu vorbe gòle!

Pre celelalte modificatiuni propuse — ne'aducendu-le foile domniloru, nici noi nu potemu sè le amintimu.

Cu atâta acesta siedintia memorabile s'a incheiatu. Istoria viitorulu 'si-va trage socòta cu ea. —

In siedintia de ieri 1/13 iuniu, dupa cele formali si prezentarea de unele petitiuni si reporturi, trecendu-se in data la continuarea deliberarei asupra granitiei, tòte proiectele se primira fora cea mai mica modificatiune, respingendu-se patru emendamente ce fece *Dr. Milețiciu*, unulu la §§. 18—22, pentru ca tinentulu granitiei sè fia reprezentatu in dieta cu 8 deputati; alu *doilea* la §. 25, in privint'a scòleloru confesiunali, si a nume ca pentru scòlele din granitia sè se ièe de cinosura legea Ungariei, èr nu ordinatiunile octroate; alu *treilea* si *patrulea* la proiectulu de lege in privint'a regularei legelatiunei comune, si a nume la §. 2, ca edificiale granitieresci sè se dee comuneloru, si la §. 4, ca venitele straoordenari dupa pedurile din granitia sè se folosesc pentru scopuri numai ale granitiei.

Astfelu caus'a fostei granitiei este decisa prin domni magiari, cum li-a placutu loru. —

S'a mai desbatutu si decisu asupra modificatiuniloru facute de Cas'a magnatiloru in proiectulu de lege pentru banc'a de escomptu. Modificatiunile propuse pana la un'a se primira fora nici o greutate, dar aceea, ca banc'a sè pòta folosi in hartiele sale pre langa limb'a magiara, lateralmente sè alta limba, — dupa o disputa intre domni magiari din tòte pârțile, — nu se primi, ci printr'o maioritate de 76 voturi contra 71 se sustienu ca hartiele banciei sè fia numai in limb'a magiara.

Caracteristicu este cã — maioritatea a costátu din membri si din drepta, chiar si din cea extrema! Astfelu tieniu domni la nationalitate lor!! —

O voce din Transilvania, adresata Clerului!

[a] Asupritu si persecutatu din tòte pârțile in timpurile de trista memoria, numai in biserica mai potea aflá sermanulu poporu romanu cãtu unu momentu de adăpostu si mangaiere. In acestu maretu sanctuariu alergá elu dumineo'a si la serbatori, ca uitandu-si de greutãtiele vietii sè asculte in linisee servitulu diuinu si ouventulu lui Ddieu! Scumpu erá pentru elu unu atare momentu, sengurulu, am poté dice, in care nu se teme de biciulu strainulu!

Erá simplu acestu sanctuariu; abiá ici-coliá ornatu cu cãte o icóna de pictura primitiva; dar insuflá mare respectu pentru sublimitatea rogatiuniloru si investituriloru, ce se audiau intr'ensulu. Simpii erau si servitorii acestui divinu sanctuariu, dar — plini de virtute crestinesca, tari in credintia, si nestri cati — printr'o cultura si civilizatiune falsa — in moravurile bune.

Meditatiunile la mangaierea ce o aflau in biserica atunci multu cercatii nostri strabuni — si astadi ni impun mare stima, ba adoratiune chiar catra servitorii si apostolii bisericii din acele timpuri.

Pre câtu ni este de mare inasa stim'a si adoratiunea catra acei bravi lucratori in vii'a domnului de atunci, fora studia si pregatiri mari, — pre atãta de mare ni este indignatiunea, candu vedemu in biserica nòstra romana, ce se dice emancipata si cu o multu mai grea misiune si multu mai sublima chiamare, — pre unii servitori ai sei atãtu de pucinu pricependu-si si implinindu-si misiunea si chiamarea!

Lucrau atunci de de multu — alaturea cu poporulu servitorii bisericii, asudau impreuna cu turm'a loru sub arșiti'a soarelui, prin ventu si prin ploia; dar in timpu de repausu, in timpu de odihna — nu pregetau cu invetiaturele loru simple, inasa bune si pline de dulcétia, in câtu si astadi mai audimu ici-coliá pre cãte unu venerabilu mosnégú incaruntitu, sprimandu-se cu mare veneratiune de timpurile, in cari preotii de preate, fora studia, ba fara chran'a de tòte dilele chiar, adunau pre poporeni loru la médiadi si sér'a, candu resuflau pre cãte nnu momentu, obositi de munc'a cea grea pentru sustinerea vietii loru, ii adunau — dicu — imprejurulu loru, si ii invetiau si mangaiau in auterintie, cetindu-le din scriptura si din vietiele sfintiloru!

„Acestia erau preoti,“ — ni dicu amintitii betrani, „ei nu sciau multa carte, abiá sciau ceti si scorie, dar cu atãta ne poteau ceti si invetiá destulu, pentru d'a ne mangaiá in timpurile ceșie grele, in cari traiamu atunci. Astadi, se dice, cã avemu preoti mai invetiati; — pòte fi; dar ce folosu mare avemu dupa ei? La multi li e rusine sè si vorbésca cu noi; se ferescu de noi, ne ocolescu, mai nici unui'a nu-i vine a minie a ne invetiá; abiá au timpu pentru d'asi grigi de cele lumesci ale loru. Apoi — éta unde no ducu invetiaturile cele multe, invescute in mo-

ravurile culturai de astadi — firesce reu in — ale preotiloru nostri! ni aducu in mangaiere, in locu de chran'a sufletesca, amaritiune; ne ducu — in locu de preamantuirii, pre a prepastei! —

Si — drépta mai e vocea acestorurabili betrani. Bine ni splicia — cuvint' desu le audimu, dar nu le pricepemu: *trani a fostu tarta si virtute!* —

Da, asiá este; totu dreptulu 'lu au betrani, candu ni vorbescu d'aceștea, — mene ori-cine pe preotii de atunci si in loru la poporu, cu cei de astadi, si se vinge cã, cu pucina esceptiune in cele mai locuri au astadi cu multu mai putiena si influentia, decãtu cum aveau atunci. Cã vèda despre acéș'a ni potu servi, multele sori ce resufla prin foile nationale; si protestele cele multe redicòate in totu mom in contra multor preoti romani.

Si ce este óre caus'a? — Dupa ce mise, lucrulu este lesne de esplicatu. Din vèchime multu putienu pre câtu sciat teau, lucrau din inima si cu serguintia, si iubiau pe poporu, — stimau si credeau a ce propunéu si invetiau! Astadi ni se siédia in multe pârți lucrulu cu totulu a Preotii de astadi, o parte mare au mironceva pre la scòlele de prin orasie, unde diutu si s'au deprinsu la lucru si moșcãci sunt — moda astadi; — apoi, car re'ntorcu a casa, se crede a fi mai invetia mai intiepti de câtu tòta lumea! Ac intra in vietia publica, unde sunt ohamati lucrá amesuratu demnitatii loru, — de acéș'a n'o cunoscu, cãci nime nu li-a spus. Apoi — spre a poté lucr'a cineva cu reu bunu in mediloculu poporului, se recen pacientia, multa rabdare si resignare, si deosebitu bunu tactu. Aceștea ar trebui pòsiéda fie-care individú, inea atunci pa candidatulu de preotia si — numai pre o pusiede sè ièe asupra-si acéș'a sãnta ohamatã de grea. Omenii nostri inasa, cu de acéș'a carii se pregatescu pentru preotitienu, ba am poté dice — mai de locu indatinati a ougetá asupra acestei impre-

Se crede in generalu, cã de preotu est ori si cine, carele la alta ohamare nu numai de are câtu de putiene cunosointia s'a va sè dica cã: nu esiste omu, care ce si-a inusitu putiene cunosointie, fia bunu de preotu! Tristu lucru, dar ratu si doveditu de esperintia. Apoi unde ne duce acéș'a credintia! Dupa es dia, cã apoi in fórte multe pârți poporulu multiemitu cu pastorii sei sufletesci, si — firescu — si acei pastori sufletesci — multiamiti cu sòrtesa loru!

Astadi candu politicesce stãmu in reu, astadi candu cultur'a si bunastarea, pre mare — *esistintia* a poporului este atãtu de nintiata, ar trebui sè avemu in preoti tòti'a apostoli si martiri ante-luptatori, — astadi acéș'a ni lipsescu totalmente!

FOISIÓRA.

Solemn'a inaugurare a societãtii «Petru Maioru» din Pesta.

Este in natur'a omului, si desolinitu in a celui mai sentiementalu, ca scriendu séu vorbindu despre fapte momentòse, fia acelea in naltiatòrie de sufletu, séu inforatòrie, de comunu esagerédia. Asta data inasa, candu ca unulu din numerosulu publicu auditoriu, vinu sè referediu onoratoriloru cetitori despre decursulu si succesulu siedintiei de solemn'a inaugurare a societãtii literarie „*Petru Maioru*“ din Pesta, la care acourse unu numerosu si distinsu publicu, — astadata nu esagerediu si nici nu dicu frase, candu dicu cã: primele productiuni publice ale acestei societãti au fostu incoronate de unu efectu splendidu si chiar preste asteptarea membriloru societãtii.

Mai antaiu de tòte a fostu preste tòta asteptarea a vedé unu publicu atãtu de numerosu si frumosu, implendu desu desuitu relativminte spaciòs'a localitate a societãtii. Indemnati parte de dorulu ferbinte de a se desfetá in productiunile junimei si a stringe man'a fratiesca unulu cu altulu, parte pentru a se convinge despre vitalitatea si spiritulu societãtii ei,

bravii nostri intieleginti, diregetori si privati din Capitala, acursera cu familieloru amabile la acéș'a solemn'a ocașiuene.

Pre la 4 óre d. m. localitatea societãtii erá plina, asteptandu-se inceputulu productiuniloru. Intru onòrea membriloru societãtii si dreptu dovèda eclatante despre sentiulu loru nationalu, am sè observu, cumca localitatea a fostu decorata elegante si atãtu de nationalu, incãtu publiculu erá incantatu. Pe paretele de partea drepta a publicului, o mandra *Daco-Romana* reprezentá Daci'a lui Traianu si, tieldu in mana tricorulu nationalu cu inscriptiunea: „*Romanismu, Cultura, Progresu*,“ par' cã vrea sè dica celoru ce intrau in sala, cã aceste trei cuvinte sè fia devis'a si aspiratiunile fiecarui romanu, si cã, dreptu dovèda despre spiritulu nationalu alu societãtii, ori sub ce firma ne vomu uni si ori cum ne va timbrá legea nenaturala, totudeun'a sè lnerãmu pentru *Romanismu, Cultura* si *Progresu* nationalu.

Daco-roman'a erá impenata cu o mare si frumòsa cununa de flori, ea este opulu artei membrului societãtii *Adrianu Diaconu*, a demnului fiu alu zelesolui nationalistu din Bogșia-romana *A. Diaconu*. —

Locurile de frunte le ocupau demnele martòne, Dnele *Serbu, Ratiu, Babesiu, Perianu* si belele domnișiore *Jonescu, Babesiu* si *Julia Ratiu*

Dupa ele siedeau intieleginti, dregetori si ablegati dintre cari scaunele de frunte le ocupau: rvs. d. *Miculescu*, preotu in Capitala, dd. P. *Cosma*, I. *Muresianu*, V. *Babesiu*, Dem. *Ionescu*, *Dr. Galu* etc.

Dupa ce corulu vocalu essecutá „*Resunetulu*“ nationalu, vpresiedintele *Gavriile Mihali*, cand. de adv. — in absintia din Pesta a presiedintelui *J. Vulcanu*, se presentá primulu la mès'a din medilocu si bineventá pre óspeti. Densulu apucá si rapl cu sine spiritele nòstre si le duse departe in trecutul secelorlu, vorbindu despre desvoltarea sciintielorlu, èr la fine redicandu-si vocea catra geniulu lui „*Petru Maioru*“, patronulu societãtii, jurá serbatoresce, cã societatea va tinde totu de un'a la scopuri de cultura nationala, si incheiá cu: „*Sè ne bata Ddieu, daca vomu fi nescredintiosi Mamei nòstre natiuns!*“

Publiculu fú adencu ptrunsu de aceste cuvinte, esite din o inima nobila si plina de sentiulu romanesc.

Dlu *Gruiá Liuba*, cand. de adv., dandu cetire operatului seu: „*Barbatulu de caracteru firmu si pentru lupta resoluta*,“ ni areta cã ce este intr'adeveru barbatulu de caracteru, energia si resolutiune, si ni citá ca de essemplu pre *Thiers, Gambetta* si *Castelar*, evitandu bagușema din adinsu numirea vr'unuia dintre ai nostri anteluptatori, scũndu cã: „*nomina sunt*

odiosa.“ Ni areta influintia si poterea a unui barbatu de spiritu luminatu, a unu racteru nobilu si energiosu. Disertoriulu tiuindu adeverulu, dise cã: „*in lupta si firmitatea caracterului, valòrea individui aci, in lupta, stralucescu marimile adeveru amutiescu cele inchipuite*.“ — Marcanta si siunea: „*Barbatulu de caracteru firmu principia salutarie, nu este ca acea cochetea se arunca in braciãle tuturor'a, ci cã acea feciòra mandra si casta a cãrsi semte si bate numai pentru unu idealu*“ spre siune, ce ni aduce a minte de tratatu filosofu mare, despre maestatea si necesitate a adeverului.

Disertoriulu constatandu cã, ni dreptu, nici celu mai naturalu chiar nu s'at gatatu fora lupta, si astfelu sentiindu necesitate a barbatu de caracteru energicu si resolutiu, cum au fostu stramosii nostri odiniòra, cã tate 'si redicá vocea catra umbrela marș natiunii si rosti urmatòria invocatiune:

„*O Voi, spirite ale Eroiloru de la garenii*, (aretá cu man'a spre icón'a cu bade la Calugareni,) fric'a paganului si a rului strainu! Voi gloriosiloru Eroii de pãpulu lui Marte, cari ati redicatu natiunmana la naltime ne mai pomenita, num retie ale lui *Stefanu* si *Mihaiu*; Voi genoa *Lazaru, Cichindealu, Sincai, Petru*

Preotimea noastră astăzi — prototindenia
mai un'a samte și striga, aceea că — „este
abu dotata.“ Este adevărat. Nu se poate nega.
Insa veti dice, candu Vi vom spune si do-
odi, că — in regula cei mai bine dotati, sunt
si mai slabi, mai peccatosi, si că — virtutea,
prope mai numai in serac'a gola o aflăm!
poi betranii, cei-ce cu atât'a zelu si-au impli-
tu chiamarea, dora au fostu mai bine dotati?!
concedem că este greu astăzi oficiulu preotului
mans, de-a se cuprinde cum se cuvine; dar
vom concede nici o data că ar fi asiă de greu, in
tu se nu pōta fi implinitu — nici prin cea
si buna vointia, pana candu preotimea nu va
bine dotata! Deca acōst'a am recunōsce, ar
bui sē desperăm de biseric'a si natiune;
— o dotare buna nu atorna de la noi, ēr
ia de la cari aterna, sunt tocm'a contrarii
regresului nostru!

Ar fi tristu, fōrte tristu, deca astăzi, candu
siunea este in periculu, urmatōrii lui Cristosu
si apostolilor — ar pune conditiuni turmei,
— numai asiă vor lucrā, numai asiă si vor
de sufletulu pentru turma, deca mai antaiu
se va plati bine! Acōst'a ar fi o adevărata
ricatura a invetiaturei si esemplului, inte-
rietorilor bisericei nōstre. Prin astfelu de
conditiuni si portare — nu se indēmna popo-
la, nu i se cōsciga inim'a pentru sacrificia pe
a clerului; cāci — poporul nostru este
de bine semtitoriu, dreptu si recunoscetoriu.
Astēca domni preoti a lucrā pentru poporu
si demonstrā acestuia prin fapte, cā i voiescu
cele si prosperarea, si-si punu sufletulu pen-
a mantuirea lui de periculu, si atunci va vedē
se va convings cā dotatiunea curendu li se
imbnestati. A silii inas pre poporu in lupta
mōrte, mai antaiu sē mārēca dotatiunea pa-
rilor sei, unde acestia nu s'au aretatu
umii, ar insemnā a silii pre bietulu poporu, a
munerā nepasarea si negrigint'a conducetōri-
u sei, — ceea ce ar fi — nedreptu, absurdu
chiar peccatu!

Si inu-mi servitoriu alu altariului si in-
gatoriu alu poporului, incheiu dicendu: „lu-
si-care preotu, implinēca-si sac'r'a chiamare
compatate, interesadie-se elu mai antaiu de
le poporului, si atunci, fa pre deplinu con-
cā, poporulu la timpulu seu si elu si va
detor'i a!

Astăzi este timpulu, unde lucrulu, mun-
de ori ce soiu ar fi, deca este productiva,
latece bine. „Lucrulu este capitalu,“ dice
nōmi'a nationala; lucr'a deci si tu praotime ro-
ti se va plati, ti se va retribu cum se ca-
si te voi salvā si voi salvā si biseric'a si
siunea romana, din tōte pārtile incunjurate
periclu. —

Varietati.

— Dlu advocatu *Josifu Botto*, pre-
ni se scrie din *Lipova*, in Banatu,
a inceputu functiunea advocatiale pen-
a cercurile *Radna* si *Lipova*, si cance-
r'a i se afla in *Lipova*, strat'a princi-

pli martiri si natiunei, cari ati fostu insulta-
to' contra selbateculu strainu si ati patimitu
tru aderint'a la Maie'a ce V'a nascutu;
in lipse, suferintie si lupta necurmata vi-ati
litu potirile si Vi-ati probatu caracterele
tre adevăratu romane, si in lipse si suferint-
ati pusu fundamentu literaturei si culturai
tre nationale — Voi spirite maretie, ori
le ar jace cenus'a Vōstra, ori pre unde ar
ar spiritele Vōstre, veniti la noi ca o siōpta
consciintiei si plantati in noi, debili Vostri
matori, *tar'sa caracterului Vōstru*, ca sē nu
ademu de totulu; priviti spre noi dintru
timea Maririi Vōstre si aruncati in inimile
tre schintēu'a focului Vōstru sacru, pentru
si noi sē ne intārimu si insufletimu spre
te mari, si pentru ca astfelu, cu totii si cu
ptu cuventu sē potemu dice:

„Astfelu e romanulu, si romanu sum eu,
tab jugulu barbaru nu-mi pleu capulu meu!“ —

Publiculu emotionatu prorupse in viue
ase. —

Mare placere a produsu in publicu
„*simla'aromana*,“ de *Alessandri*; cāci clasic'a
de fōrte bine dechiamata de dlu *Georgiu*
medicōianstu, carele mai de multe ori fū
ruptu de aplause frenetice.

Urmā apoi „*Venatoriulu*,“ canteou cunos-
ce fū prē bine executata de corulu vocalu.
Interesante, in sufletitōria fū desertatiunea

pala, cas'a dlui A. Pecurariu. Acōst'a se
recomenda atentiunei publicului romanu,
ce are trebuinta de svatu si aperlare ad-
vocatiale. —

* * (Pentru gimnasiulu din Brada,) cum
ni se repōrta, Comuna bisericōesca gr. or. din
Brada a votatu unu donu de 100 fl. v. a. —

* * (Multiamita publica.) In numele
Reuniunei invetiatorilor romani gr. or. din
dieces'a Caransebesiului, in urmarea reportu-
lui tramisu de dlu Constantin Popoviciu, cas-
sariulu reuniunei; suntemu in placut'a puseti-
ne d'a ni sprimā profund'a nōstra multiamita
Multu stimtiloru DD. *Nicolau Jovanovicu*
ces. reg. maioru in pensiune si *J. D. Jonescu*,
artistu romanu, pentru maritimōsele donuri
facute Reuniunei. Celui din tairu pentru 47 fl.
v. a. (ēr nu 40 fl. dupa cum din sminta s'a
fostu publicatu ocaasionalmente;) asiă si pentru
diurnele de la Sinodulu eparhialu din anulu
trecuru. Dlu *Jōnescu* prin septaverulu dnu
Antonescu pretore, pentru 48 fl. 50 cr. v. a. ce
a deportatu la casa'a reuniunei, ca venitu cu-
rata de la un'a din representatiunile teatrale,
date in Boccea-montana.

Lugosiu in maiu 1873.

Vasilia Nicolescu, mp. *Demetriu Gasparu*, mp.
pres. reun. not. reun.

Onorabila Red. a Federatiunei, pre cum
se vede, ar avē pofta d'a se mai certā cu noi,
dar — cārligulu aruncatu, i s'a prinsu in lu-
cururi — numai de ea demne. No-mirām cum
vine a crede cā, noi am avē cātu de pueinu
interesu la trecerea parintelui *Cretiu* din
Igrisiu! Am proscopsitu! Noi — de dieci de
ani, decandu acelu bietu omu functiunā in bi-
seric'a romana gr. cat. n'am auditu — nici de
nume-i; de o data ni se repōrta privatu, de
unu amicu, cā — a retornatu la biseric'a or-
dossa si cā si unii greco-catolici, si nui ortodossi
— afla lucrulu curiosu. Am interpelatu la lo-
culu competinte si pe temeiulu desluciriloru
primitu si de acolo, si de langa *Tisa*, am soco-
titu a lamuri caus'a, ca sē dispara si umbr'a de-
vre unu proslitismu! — dar toza sē fimu lu-
atu vr'o respundere pentru fapte ce nu ne pri-
vescu. Se vede inas cā pre altii, pre cari pe-
catele parintelui *Cretiu* 20 ori 30, ori si mai
multi ani nu ii-au genatu in biseric'a romana
gr. catolica, de o data ii-au inceputu a ii scan-
dalisā si intiepā in biseric'a romana ortodossa!
Ei bine cā scimu, ce mari amici are biseric'a
ortodossa la Federatiunea. Vi-lu lasām, frati-
loru, in buna grige si pe bietulu peccatōu pa-
rinte *Cretiu*, si pe Consistoriu; faceti-Ve pla-
corile. ēr la copilar'i'a ce o face onorabil'a Red-
act. in not'a sa, vom respunde simplu
prin aceea cā — er vom luā atitudine nōstra
cea vechia facia de ea. —

≈ (Din Roma,) tocm'a astăzi primirām
100 de esemplaria din „*Dacia Traiana*.“ Es-
peditiunea se va face septeman'a urmatōria. —

intitulata: „*Superbi'a natiunala*,“ de *Petru*
Iliesiu, tehnicu. Si cum sē nu te insufletiesci,
candū audi vorbindu despre inasirile stralu-
oite, ce le-a daruitu Ddieu Romanului, si despre
Marirea de odinōra a stramosiloru nostri!

Dlu disertoriu ne reduse la isvorulu glo-
riei romane, ni oitā sentintie din divulu *Hora-
tiu*, din cronicole si analele scrietoriloru nostri
natiunali, apoi noi mār de cāte ori ni s'ar
vorbi despre aceea, este cunoscutu cu ce pietate,
cu ce tristētia ascultām u! cātu ni plase a pe-
trece cu denvii! Cetindu si audindu cuvintele
loru de aur, inimile nōstre batu mai tare,
sufletulu nostru se naltia! si atunci ne madrimu
cā suntemu *Romani*! Cāci, dupa cum ne in-
vēt'a marele Cichidealu, si ni-a aduse a minte
dlu disertoriu, numai

„*Mintea! marita nati romanēca . . .*
*Mintea! Candu te vei lumina cu invetiatur-
rele . . . mai alēca nati nu va fi pre pa-
mentu innantea ta!*“

Dupa ce disertoriulu aretā precelintiele-
superbiei nōstre nationale, incheiā intre aplau-
se astfelu: „Lumea face progrese gigantice;
vapōrale sbōra cu celeritatea ventului pre de
naintea caselor si colibeloru nōstre; liniaminte
fecioi, datinele si limb'a ne tradau de stra-
nepotii gloriosiloru romani. Noi li spunem
acōst'a strabuniloru nostri si ei atunci vor cer-
cā prin adunāriile nōstre sē afle Ciceroni; la

Invitatiune!

Comitetulu arangiatoriu pentru pri-
mirea membriloru de la asociatiunea
transilvana pentru literatur'a si cultur'a
poporului romanu, invita pre toti dorito-
rii de a participā la adunarea generale
a asociatiunei ce se va tienē in 11 augustu
1873 in Deva, sē binevoiesca a se insi-
nuā pana la finea lui iuliu a. c. la celu
subscrisu.

Cu privire la restringerea localitā-
tiloru, insinuarea este necesaria spre a se
potē satisfice cerintiloru de incor-
telare. —

Deva, 6 iuniu 1873.

Presiedintele comitetului arangiatoriu:
41—45—50 *Antoniu Schiau*, m. p.

A esitu dejā de mai multe septe-
temani de sub pressa si se afla in
manele legatoriului, aprōpe gat'a
de impartitu — renumit'a istoria:

„ROBINSONU CRUSOE,

dupa

IOACHIMU ENRICU CAMPE,

PRELUCRATA DE *Georgiu Popa*,

SI INCHINATA

JUNIMEI ROMANE.

S'a tiparitu in EDITUR'A ALBINEI,
Pesta 1873. In tipograf'a lui *Emericu Bartalits*.

Istoriculu si insemnatatea ei, se atinge
pre scurtu in precuventarea ei, ce o reprodu-
oemū mai la vale. Cēca-ce Editur'a din o sa
parte mai are a anuciā este:

Cā opulu se cuprinde din 17 cōle testu cu diu-
metate de cōla titlu si precuventare; in forma-
tulu micu, indatinatu la astfelu de opuri, cu li-
tere garmond mai marisoru, fora intrelinfi si cu
44 de ilustratiuni xylografice in testu, pre cum
si cu o ilustratiune lithografica mai mare si
frumōsa, originale, in titulu esternu, coloratu;
ēr hārtia am alesu alba curata.

Cunoscendū noi prē bine folosulu celu
mare a acestei istorii a supra crescerii tenere-
tului si a supra culturai inimii si mintei —
pentru clas'a de diosu desclinitu; mai de parte
observandu noi nobila straduintia a dlui tradu-
cetōriu si prelucratoriu, d'a acomodā acēsta ve-
stita carticoica — pre oātu numai s'a potutu,
trebuintei nōstre nationale, candu ne-am in-
gagiatu a o tipari si respandī, n'am fostu con-
dusi de cātu de dorint'a d'a face unu folosu si
o placere poporului si tinerimei nōstre, si prin
acōst'a unu bunu servitiu causei nōstre celei
mari si sacre!

Din acestu motivu — ingrigirea princi-
pale ni-a fostu, ca s'o scōtemu — cātu numai
se pōte de eftina, spre a o potē respandī prin
tōte unghiurile locuite de romani. De aci deci la
alegera ilustratiuniloru nu ni erā permisū a
fi prē scrupulosi si prodigosi.

Conformu acestui propusu si ingagia-

mentu alu nōstru, acum dupa ce ni faouram
calcululu speselorū, de noi antecipate, si dupa
ce din intrēg'a editiune o atreia parte pre o
diurnitate legate, pre alt'a brosiurate — avemu
sē dāmu in tipu de onorariu dlui prelucratoriu,
— fora a contā la vr'unu cāscigu — am aflatu a
statori urmatōriele pretiuri si iulesniri la ven-
diare:

Unu esemplariu

simplu brosiatu, 60 cr. v. a.; pentru Romania 1 leu si
50 bani; legatu tiēpenu, cu pansa la spata, 75
cr.; pentru Romania 2 lei; legatu elegante, hārtia
fina, 1 fl. pentru Romania 2 1/2 lei nui. —

Cumperatoriloru de 20 esemplaria se dā 2
gratis; dupa 40 de esemplaria se dau 5 g r a-
tis; dupa 60 — 8; dupa 100 — 15; dupa
200 — 40 gratis.

Prin aceste conditiuni credemū cā am fa-
oantu posibile procurarea cu usurintia a acestei
cārti — ori si unde, cāci ne vom ingrigi ca prin
tōte orasierele si orasierele sē cāscigām cāte unu
librariu sēu altu intreprinditoriu, care sā se in-
sarcinēdie a petrece acēsta carticoica cu pretiulu
mai susu ficsatu, pre langa rabatulu ce a-
cordām.

Locurile si persōnele, la cari se va tra-
mite pentru vendiare acēsta carte, le vomu
anuciā la timpulu seu. Acum facemū sē ur-
medie

Precuventarea.

La anul 1719, Daniilu Defoe in Anglia,
a scriu o romantia. Eroulu ei este Robinsonu
Crusoe, care pe la mediulu seclului alu 17-lea
aruncatu pre insulele caraibice, a petrecutu 26
de ani in feliurite suferintie. Multi afirā cā
Defoe a imprumutatu din diariulu matrosului
scotianu *Alessandru Solderaig* (*Selkirū*), carele
la 1705, intr'o caletoria pe mare, certandu-se
cu sotii sei, a fostu aruncatu pre insul'a San-
Juan-Fernando, ce pre atunci nu avea inca lo-
cuitori, si unde *Selderaig* a traitu 4 ani si 4
luni, pana ce unu corabieru l'aj adusu ērași in
Anglia.

Defoe, in cartea sa „*Robinsonu*,“ ni arēta
pre omulu din singuretate, cum se lupta cu mī
de lipse, cum de nevoia — invētie sē le devinga
prin ce i se desvōlta poterea corpului, a spiri-
tului si a intielegerii! — Cāsi acelu omu, a pā-
titu omenimea intrēga. Din acestu punctu de ve-
dere „*Robinsonu*“ cu dreptulu se numesce: fi-
losoff'a istoriei.

Acēsta carte alui Defoe s'a respanditu
fōrte, si pana astăzi tiene unu locu onoratu in
literatur'a angliloru.

Vine marele scrietoriu franceosu *Joanu*
Iacobu Rousseau (1712—1778) si prin cartea
sa „*Emile*, ou de l'education,“ provōca omeni-
mea, a retornā la natura, a-lu educā sēu ore
sco pre baiētū sub influint'a naturei; pedago-
gulu numai sē grigēca ca educatiunea naturala
sē nu se impedece. Elu vrē ca omulu tineru,
purcediendu din sine insusi, sē devina lucrato-
riu, si prin acēsta lucrare se-si dobandēca
autonomi'a spiritului si a intielegerii, ou unu
cuventu: autonomi'a vietiei sale. Pre omu nu-
mai educatiunea ilu face omu; dar sē nu-lu
educām pe sēm'a scopuriloru artificiose ale
vietiei cetatienesci, ci spre libertate. Elu reco-
menda *Robinsonulu* lui Defoe.

De la acēsta recomandatiune datēza re-
numele pedagogicu alui „*Robinsonu*.“

plugu sē afle pre *Menneniu Agrippa*, — in
lupta *Scipioni*; vor cercā intre romane sē afle
pre *Veturia* si *Cornelia* etc. si neafandu ase-
menea, ni vor negā genuinitatea! Sē ne lumi-
nām cu sciintiele si atunci nu ni vor potē negā
descendint'a de la ei, pentru cā suntemu ge-
nuini, pentru cā virtutiile si semtirile romane
nu s'au sterpitu din pepturile nōstre. Sē avemu
de punctu de manecare totdeun'a ideii'a de *ginte*
genetica, si vom straluci; sē ni stimām nati-
onalitatea si limb'a, si sē fimu superbi de den-
sele remanendu incredintiati, cā superbi'a nō-
stra sē basēdia pe precelintie adevărate. —

Tocm'a la locu erā dupa acēsta diserta-
tiune „*Limb'a romanēca*,“ de la *Sionu*, essecu-
tata de corulu vocalu astfelu, incātu publiculu
fū incantatu si entusiasmatu.

Dlu *Ioane Panea*, medicinistu, complach
tutor'ar'a, dar mai vertosu beleloru domniōire
prin dechiamarea poesiei „*Castra Romana*,“ de
I. Vulcanu.

Acū se presentā la mēs'a bravulu repre-
sentante alu societāții „*Romania juna*“ din
Viena, dlu Dr. *J. Popu*, carele in termini popu-
rali pregnanti si nimeriti interpretā societāții
„*Petru Maioru*,“ cordialele salutatiuni si felici-
tāri de la sor'a ei „*Romania Juna*.“ Oratorele
fū escultatu cu adēca atentiune si incheiā cu
salutarea mandantiloru sei: „*S'audimū de bine*“
Publiculu i acordā frenetice si lungi aplause. —

Vpresiedintelu *G. Mihali* ceti a epistolā
a presiedintelui *Josifu Vulcanu*, prin carea
acōst'a si sprime parerea de reu cā nu pōte fi de
facia la inaugurarea societāții, a carōi membru
este de la primele incepute a infiintārii ei.

Totu dlu v. pres desfacū a telegrama, ce
tocm'a sosise de la brav'a societate de leptura
a junimei romane din Orade. Cuprinsulu tele-
gramei a entusiasmatu pre toti, mai alesu pen-
tru felicitarea cā a succesu instalarea societāții
nationale in centrulu elementorū straine in-
amice!

Si acum dlu v. presiedinte *G. Mihali* a-
puoā cuventulu de inchiare si prin cuvinte bine
nimerite de modestia si de scusa pentru miculu
inceputu innaltia de nou insufletira si recunos-
ciint'a ascultatoriloru si ascultatōriiloru, cari cu
bucuria si-si-sprimara multiamit'a pentru dulcele
mominte ce li-a oferitu societatea prin produc-
tiunile sale.

Dupa siedintia, junimea faoū o excursiune
in paduriti'a orasiului, unde a petrecutu pana la
mediulu noptii, in cea mai buna armonia si
celu mai solidu modu. Ne am bucuratu a salutā
si aci in mediloculu junimei pre dd. ablegati *P.*
Cosma si *I. Muresianu*, cari inoa tienura cāte
unu toastu indemnandu junimea la perse-
verare pre calea apucata. — *Cincinnati*.

Scrierile lui Rousseau au agitat în tôte par-
tile, dar mai ales în tier'a nemtiésca, unde tere-
nulerá pregatitu máibine. Aici, meritulu peda-
gogu Ioachim Enricu Campe, (1746—1818.)
prelucrá de totu „Robinsonu“ lui Defoe, essecu-
tandu cu de amenuntulu principiile pedagogiei.
Dupa prelucrárea lui Campe, „Robinsonu“ nu mai
e romantia, ci e unu opu intru tôte pedagogicu.
Este inse mai multu de cátu prelucrare; sè-lu
numim, cu cei mai câtu scrietori: opu ori-
ginalu a lui Campe. Prin acést'a insemnata
opulu a crescutu. De acum „Robinsonu“ cu-
prinde locu între opurile clasice ale pedagogiei.

Apartienu la istoria pedagogiei disputate,
cá: óre Defoe cunoscut'a diariulu lui Selderaig?
imprumutat'a din elu? si preste totu,
óre potut'a Selderaig sè si scrie diariu? Ce le-
gatura este între Defoe si între Campe? Cu cátu
e opulu lui Campe, chiaru pentru direptiunea
lui Rousseau — mai de recomandat, de cátu
Defoe?

Aci ne marginim a insemná cá, opulu
lui Campe s'a tradusu în tôte limbile Europei
apuse, inca si latinesce si turcesce. Ori-
ginalulu nemtiésca ajunsé pana acum la 62 de
editiuni!

Cu descoperirea Americii incepe a se
lati orizontele cunoscintelor geografice ale
omenimei. Inca mai tare se latia curiositatea,
a audí ceva despre tieriele din departare, de-
spre locuitorii floru si despre pátilele corabierilor
cu caletorescu pre acolo. A satisfice ace-
stei curiositati, multi scrietori luara sarcina
grea de a rivalisa cu Defoe; publicara unu
Robinsonu dupa altulu, pana se facu o litera-
tura intréga de Robinsoni, ce se numesce „Ro-
binsonada.“ In Germania, librariulu Koch nu-
merá 40 de Robinsoni pana la anulu 1760; éra
astadi sunt 63. Dar tôte aceste cárti sunt ro-
mantie, tratéza aventur. De valóre adeveratu
pedagogica remane numai Robinsonulu lui
Campe, carea carte, pre langa aceea cá desfe-
téza, totodata ilu si invétia pre cetitoriu; une-
sce strinsu placerea cu invetiatur'a. In multe
scóle s'a introdusu de legendariu, pentru cá se
estinde la tôte obiectele de invetiamentu, la re-
ligiune si morala, geografia si natura, fisica si
economia, etnologia si comerciu, tehnica si al-
tele, pana si la unu picu de politica si de arte
militara. Progresulu mai nou alu pedagogiei
a lasatu neatinsa marea importantia a cártii lui
Campe.

Campe scrisese pentru cei în versta de
8—9 ani. Dar a scrisu asia, ca sè póta ceti cu
placere si cu folosul si cei mai marisori, pre-
cum si cei ajunsi în versta statuta, barbati si
femei. Acést'a inca e o cauza cá opulu s'a re-
spanditu atátu de tare si a produsu rezultate
recunoscute. Tacendu despre multele dovedi
de recunoscintia ce Campe le-a primitu inca
in viét'a sa, vom spune numai cá, si însusi se
convinsese despre rezultatu, si cá apropiandu-se
de mórté, incredintia ginerelul seu, librariulu
Vieweg, ca acusi, de poména, sè imparta in-
tra junii seraci si între baietii parintiloru fora
potere — 2000 de esemplarie din opurile sale
„Robinsonu“ si „Teofronu“.

In literatur'a romanésca inca intielesse-
semu despre duoi Robinsoni. Am cercatu multu,
dar n'am gasitu de cátu unulu ce se intituleza:
„Robinsonu pre insula sa.“ si este o traducere
romanésca de Baumann in Craiova, ce sè fia
legendariu in scólele de acolo, carea traducere
e lucrata dupa estrasulu, ce francezulu Martin
l'a facutu din opulu lui Defoe. Acést'a inse,
precum s'a disu mai sus, nu are valóre lui
Campe. Pentru aceea am întreprinsu traduce-
rea lui Campe, dupa testulu publicatu in „Bi-
blioteca clasica“, din editiunea lui Massimu
Moltek in Lipsia.

Este inse înverdatu, cá o traducere in
sensulu strinsu nu se potriá cu lipsele nó-
stre. Apoi o instructiune, carea nu scotese
lipsele, nu e destulu de roditória. Asia, cu abate-
tere ici si colid de la traducere, am luat o cale,
pe carea acést'a carte romanésca ajunsé sè fia
mai voluminósá de cátu cea nemtiésca, macar
cá din nemtiésca am stersu cáte-va persóne ce
nu aveau destula valóre, si din convorbire inca
am stersu cáte-va persóne ce erau de prisosu.

Dar nu este aci loculu a spune cum am
lucratu. Spuna cartea insasi. Sè o judeca însusi
bunulu cetitoriu, dupa ce o va fi cetitu! Um-
br'a lui Campe sè ierte, cá pre unic'a lui fetitia
„Carolina“, o numim „Mariutia“, ca sè fia mai
romanésca.

Am inceputu acést'a scriere pentru foi'a
periodica ce o redigiám. Am nisuitu sè fia o
lectura placuta si folositória si celor mici si
celoru mari; sè fia pre intielesulu tuturor'a,
cáti sciu romanésce. Descinitu am avutu in
vedere junimea. In capetu am cunoscutu cá
scrierea e prea mare pentru colónele unei foi-
mice. Deci la dorint'a lui Vincentiu Babesiu,
—aceluia carele a incaruntitu in lucrulu pentru
luminarea natiunei, fora sè aiba pretensiuni per-
sonali — i-am dat'o buerosu s'o tiparésca ca
opu separatu, convinsu cá densulu va cercá
sè-i deé o inzestrare cátu se póte de buna, si
cá totusi i va pune unu pretiu cátu se póte
de micu.

Acum, iubite cetitoriu! daca ti place
si-ti folosesece cartea acést'a — tie séu la ai tei,

*) „Lumina“, foia Diecesei aradane. Red.

multimesce lui Vincentiu Babestu, cá a publi-
cat'o. Éra daca ceva nu ti s'ar paré potrivitu
in ea, fii lunu si-lu iértá pre cel'a, caruia nu
i-a lipsitu nici voint'a, nici straduint'a, de a o
face placuta si folositória, iértá-lu pre
Aradu, in aprilo, 1873.

Georgiu Popa.
NB! Intr'unulu din nrii urmatori ai Albi-
nei vom aduce cáte-va probe de stilu, naratiune
si ilustratiuni. Editor'a.

Publicatiuni tacsabili.

La baile de Borszék

Sesonulu anului presinte 1873
se 'ncepe cu 15 iuniu si tiene pan' la
15 septevre;

pre acestu timpu este ingritu pentru comodi-
tatea óspetiloru prin mai bine de 200 chibi dis-
ponibile la privati, precum si prin confortu si
mancare buna in óspetárii, dupa pretiuri regu-
late, profitabili; de asemenea prin intrumse-
tiarile de locuri, essecutate in celu mai nou
timpu, si prin diferite dispusetiuni spre sco-
pulu d'a face cátu se póte de placuta petrece-
rea aci.

Apelu de cura din Borszék n'au trebui-
tia d'a fi laudate; valóre lor este vestita prin
sute si sute de tractate literarie, de comunica-
tiuni sciintifice si opuri de specialitate, intru
cari este depusa recunoscint'a binecunventat-
ria de catra generatiuni întregé de ómeni, cari
din apropiere si din mare îndepartare venití,
si au recáscigatu aci sanatatea; — ér mai de
curendu li s'a adusu cea mai nóta si mai fru-
mósá recunoscint'a a vechiei lor glorie —
prin nou'a analiza chemica, ce estu timpu a fa-
cut'o o autoritate européna de chemia, renu-
mitulu invetiatu alu patriei nóstre, profess. de
Univ. C. Than, precum si de marele publicu
la espositiunea universale din Viena, prin mo-
narehii visitatori, prin inalt'a Casa regale dom-
nitória si prin opiniunea publica.

Pe langa aste si atátea autoritati positive,
este de prisosu ori ce accentuare aici despre
efectele acestoru ape; indrumandu deci pre
publiculu ce ar dori o informatiune mai pe
largu la opulu mai nou alu doctorulu Carolu
Cseh, aparutu in limbele: magiara, germana,
francesa, englesa si romana, sub titulu: „Bor-
székulu din punctu de vedere medicinalu si alu
economiei natiunale.“ (Pesta, piata Servitiloru,
nr. 5.) — numai ca de orientare avemu inca a
aminti, cumca cele *cinci fontani de cura prin-
beutu* alu Borszékulu, cari estu timpu de nou
s'a analisatu, prin descoperirea d'asta pri-
mavéra a unei „*nóue in padure*“, s'au spo-
ritu la *siesse*; cumca afara de bai'a calda si
cea de *usia*, *cinci reci* de borviz cu temperatu-
r'a variinda — 9. 2° — 11. 2° C, pentru
acestu sesonu prin mai multe, acum mai nou
intreprinse adaptári si edificári s'au infrumse-
tiatu si perfectiunatu.

Apelu acestoru izvóra támaduitória stan-
spre dispusetiune si se folosescu cu efectu esce-
lente si parte mai mare siguru, in morbiu de
stomacu si de matie, ai organeloru de udu, si
a celoru genitale si de resuflare, — in casuri
de totu feliulu de slabitiune, provenita din
perderea de sange si de sucurile nobile, si cu
urmárele, in hemoroide, de siui séu transi;
la dureri in organele preparatórie si conduc-
tórie de urina si asupri de rerunchi, in sufer-
intiele de cataru vessicalu, de fieré si de piétra
— in casuri invecitate de cataru polmonalu, de
tubercule incepetórie, in asupri de stomacu, in
casuri de scurgerea alba si vinerica, de sange-
rare de pantece si alte morburu fómesci; —
in totu feliulu de suferintie nervóse, matrice,
rastu, morbulu anglicu, scrofule, migrena, ame-
tieli, junghiri de peptu si de stomacu, si de
ori ce altu feliu, in contra podagrei si reu-
meloru de ori-ce natura, la doreri de ficati si de
splina, si altele.

Redica efectulu acestoru fantane vinde-
cátórie clim'a Borsecului, mai blanda de cátu
la ori-care alta baia rece; si o atmosfera, fora
de asemenare cea mai sanetósá, mai invetiória,
si saturata de balsamulu recreetóriu ale man-
dreloru peduri de bradi, prejurulu de o fru-
sétia ce nu se póte descrie, prevediutu cu cai
bune, cu locuri de odihna, cu promenade dum-

bravóse, cu puncturi maréte pentru excursiuni,
cari oferu modurile de distractiune cele mai
placate, mai redicátórie de spiritu mai restau-
rante!

Pe langa acestea este ingritu si de di-
stractiune prin placi spirituale si sociale in sa-
lele edificoiului Casinei. Sub Directiunea Casi-
nei se afla pentru folosintia comuna — o bi-
blioteca deosebita, unu piano, mai multe gazete
din intru si din strainatate, biliardu, sale de
dantiu si de conversatiune, — pre cum si pe
promenad'a Elisabetei, de asupra fantanei prin-
cipale pe fie-care diua de dóue ori musica.

Se afla in Borsecu statiunea ordinaria de po-
sta, carea preste Sesonu comunica in fie-care dia;
totu peste sesonu se afla si oficiu de telegrafu,
apoteca, medicu de bai si pentru sustienerea
ordinei unu comisariu de baia, — stábilu in sa
se afla aci Oficiu de geométra si de economia,
de la cari fie-cine in privint'a concerniiloru
obiepte póte sè cáscige indrumarea si orienta-
rea necesaria.

Comitetulu diriginte de bai.

Edictu.

Maria, soof'a lui Pau Botiocu din Greo-
vatiu, a incaminatu la forulu matrimoniale
subscriu, *procesu divortiale asupra barbatulu*
ei sus numitu. Deci fiindu cá numitulu barbatu
Pau Botiocu absentéda din loculu nascerii sale
si din patri'a sa, inca de la anulu 1859, candu
s'a ténutu resbelulu in Italia, unde densulu a
fostu ca ostasiu, — acelasi prin acést'a se
provóca si îndetóredia, ca in terminu de 3 luni
sè se infaciosiedie naintea acestui foru matrimo-
niale, pentru cá la din contra si fora elu se vor
oteri cele de lege prescise.

Oravitia, in 28 maiu 1873.

Forulu matrimoniale gr. reser.
1—3 alu protopresb. Oravitiei.

„ALBINA“

Institutu de creditu si de economii,
in
SIBIIU.

Se amintese Domniloru actionari
ai institutulu nostru, cá in sensulu pu-
blicatiunei si provocárei particulare dd.
1. iuniu 1872, nr. 337, terminulu res-
punderii ratei a VII-ea pentru comple-
tarea a 70 fiorini de actiune, a fostu 1
maiu 1873; — ér ratele restante se res-
pundu la terminele urmátórie:

Rat'a VIII. cu 10 fiorini de actiune,
pana in 1. augustu 1873.

Rat'a IX. cu 10 fiorini de actiune,
pana in 1. noevre 1873.

Rat'a X. cu 10 fiorini de actiune,
pana in 1. februaru 1874.

Sibiu, 20 maiu 1873.

3—3 Directiunea institutulu.

Loculu de cura

INSUL'A MARGARETEI

in nemedilocita apropiare de capital'a si residenti'a Buda-Pest

Temperatura fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de marmure, pre-
si táiate in pétra, si cu aparate de dusie, — partie de parcu marete, — aeru escelente, — 200
odái prevediute cu totu confortulu, — salonu mare de conversatiune, — gazete din tiera si din
netate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei Margareta s'a folositu cu succesu
vorabili sunt:

Podagra — reumele de musculi si de nervi — inflamárele chronice de incheieturi si de
— contractiunile si intiepenirile dupa podagra, vatemári esterne, inveninare prin plumbu, tifus si
erit is — dorerile de nervi — junghirile — scrofulele cu bubóne si cócerea gánceloru — bólele de
gnice de pele — morbiu de óse, morbulu slabitiune de piciora — dorerile ce provinu de la vatemári
din afara séu de versatu, piegele doreróse, intiepenirea — pétra din besica si bólele de rerunchi
dorerile isterice, stricarea regulei in menstruatiune. etc. etc.

Se conoede scádiamentu in pretiu — la abonementu séu oumperare imp-
una de bilete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pre insula li se facu favoruri aldtu la bai, cátu si la vaporu.
Comunicatiune cu capital'a in fie-care óra de dóue ori cu vaporulu.

Sesonulu de véra se 'ncepe la 1 maiu.

Comande pentru locuintie primesce Inspectoratul de Insul'a Margaretei p
Buda-Vechia.

(Reiparirea nu se onorédia.)

Directiunea.

Concursu

Pentru ocuparea statiunei inveti-
de la scol'a gr. or. confesionala din V
protopresbiteratulu Oravitiei, comitatulu
sianu, se deschide concursu pana la fia
lui iuniu a. c. cal. vechiu.

Enolumintele impreunate cu acés-
sunt:

1. Salariu anuialu de 300 fl. v. a.
2. Cuartiru liberu;
3. 8 orgii de lemne, 4 pentru in
scolii, si 4 pentru invetiatoriu;
4. 3/4 jugeru de gradina pentru
5. 2 jugere de pamentu. —

Doritorii de a ocupá acestu post
avisati: reeursurile loru prevediute cu
mentele prescise in stat. org. bisericu
resate comitetulu parochialu, a le su-
dlui Protopresbiteru tractualu in Oravi-
Varadia, 26 maiu 1873.

Comitetulu paroch-
In co'ntielgere cu dlu protopresb.
1—3 Jacobu Popo

Concursu.

Pre bas'a concesiunei de 11 mai-
nr. 748, referitória la edificarea unei sc-
gr. or. confesionale romane in comun'a
comitatulu Timisiu, subscriu comitetulu
chialu, conformu planulu si proiectulu
aprobate de venerab. consistoriu dieces-
schide prin acést'a concursu de licitati-
nuendo.

In proiectulu de spese pentru edifi-
scóla, sunt urmátóriele sume:

1. Pentru lucrulu zidariulu, (Mau-
rer Arbeit,) si alu tigliariulu
acoperitoriu, (Ziegeldecker Ar-
beit,) fora materialu; ér alu pe-
trariulu (Steinmetz Arbeit,) cu
materialu, — la olalta
2. Pentru lucrulu lemnariulu, (Zim-
mermann Arbeit,) cu materialu
3. Pentru lucrulu mesariulu, (Tisch-
ler Arbeit,) cu materialu, si a stic-
lariulu (Glaser Arbeit)
4. Pentru lucrulu lacatariulu, (Schlos-
ser Arbeit,) si alu faurulu, (Schmied
Arbeit,) cu materialu
5. Pentru lucrulu tinchiarulu,
(Spengler Arbeit,) cu materialu

7.000

Doritorii de a întreprinde zidi-
stei scólei sunt avisati, a se infaciosia in
licitatiune, care se va téné in 3/15 iuniu
dupa servitulu s. liturgie in bisericu in
unde pre lunga depunerea vadiulu usitat
pretiulu de estimatiune, se va întreprin-
tiunea si incheierea contractulu, care ca
ordinatiunei ven. cons. 22 oct. 1871. nr.
ep. 457, se va substerne vener. consist-
cesanu spre revisiune si ulterióra aprob-

Planulu edificandei scóle, precum
ditiunile se potu vedé in faci'a loculu la
diulu comitetulu parochialu.

Datu din siedint'a comitetulu par-
in Aliosiu, ténuta la 20 maiu 1873.

Dem. Vladu Mihailu, m. p.
presied. comit. parochialu.

Veniaminu Martini,
notariulu comitet. par-

Cu scirea si invoirea dlui insped-
lariu Luca Calaceanu.